

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KƏND TƏSƏRRÜFATI
NAZİRLİYİ**

**“ AQROLİZİNQ” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİNİN
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT MAŞIN SİNAQ STANSİYASI**

**AÇM– 5 markalı 5 CƏRGƏLİ KULTİVATORUN
NİZAMLANMASI**

TÖVSIYƏ

Gəncə-2017

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KƏND TƏSƏRRÜFATI
NAZİRLİYİ**

**“ AQROLİZİNQ” AÇIQ SƏHMDAR CƏMİYYƏTİNİN
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT MAŞIN SINAQ STANSİYASI**

**AÇM– 5 markalı 5 CƏRGƏLİ KULTİVATORUN
NİZAMLANMASI**

Gəncə-2017

Bu **tövsiyə** AÇM – 5 markalı 5 cərgəli kultivatoru istismar edən mexanizatorlara, həmçinin aidiyyəti işləri görən işçilər üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Kitabça Azərbaycan Dövlət Maşın Sınaq Stansiyasının mütəxəssisləri tərəfindən işlənib hazırlanmışdır

Ümumi məlumat

AÇM – 5 markalı 5 cərgəli kultivator pambıq, qarğıdalı, soya, günəbaxan, tütün və digər cərgə üsulu ilə əkilən bitkilərin vegetasiya dövründə cərgəarası kultivasiyası üçün nəzərdə tutulub.

Kultivatorla aparılan əməliyyatlar: cərgəarası alaqların vurulması, torpağın yumşaldılması. AÇM – 5 markalı 5 cərgəli asma kultivator cərgəarası işləməsi üçün 14 kN sinifli traktorla (MTZ – 80X) aqreqatlaşır.

Bitkilərin becərilməsi zamanı ən mühüm aqrotexniki tədbirlərdən biri cərgə aralarının yumşaldılmasıdır. Bu tədbir vaxtında aparıldıqda torpağın üst qatı normal nəmlikdə, yumşaq və dənəvər halda qalır, həmçinin kökçürümə xəstəliyinin qarşısı alınır. Torpaqda rütübəti qorumaq, havalanma getməsinə nail olmaq, zərərli duzların səthə çıxması və əlaq otlarını məhv etmək məqsədi ilə cərgələrdə cücərtilər görünəndə kultivasiya başlanır. Bu tədbir gecikəndə bitkilərin inkişafı ləngiyir.

Kultivasiyanın keyfiyyətli işçi orqanlarının daim iti saxlanması, düzgün komplektləşdirilməsindən asılıdır. 60 sm-lik cərgə araları olan əkinlərdə becərmənin ən götürümü 40-45, 90 sm-lik əkinlərdə 70-75 sm olmalıdır. Bitkilərin iki əsas yarpaq dövründə kök sistemi dayazda olur. Ona görə birinci kultivasiya 6-7 sm dərinlikdə çəkilir. Suvarma dövrün qədərki kultivasiyalar 10-12 sm dərinlikdə aparılır. Şırımın dərinliyi cərgəarası 60 sm olan

əkinlərdə 12-18 sm, cərgəarası 90 sm olan əkinlərdə 15-20 sm olur.

Birinci və sonuncu kultivasiyalar traktorun birinci sürətində, qalan becərmələr ikinci sürətində aparılır.

Alaq olmayan sahələrdə bıçaq, qaysaq olmayan sahələrdə disk bağlamağa ehtiyac qalmır, kultivatorun bütün işçi orqanlarını ensiz yumşaldıcılarla əvəz etmək məsləhətdir

AÇM – 5 markalı kultivatorun iş vaxtı

Texniki xarakteristikası

1	Texnikanın tipi	Asma
2	Aqreqatlaşdırılır (traktorun markası)	Belarus 80X
3	Tələb olunan güc, a.q. (kVt)	50 və çox
4	Cərgə arası məsafəsi, sm	70-90
5	İşçisürəti, km/saat	5-7
6	İşçi en götürümü, mm	3600
7	Nəqliyyat sürəti, km/saat	15
8	Məhsuldarlıq, ha/saat	0,5-1,8
9	Kultivatorun qabarit ölçüləri,mm	
	işçi vəziyyətində	
	- uzunluğu	2220
	- eni	3800
	- hündürlüyü	1020
	Nəqliyyat vəziyyətində	
	- uzunluğu	2030
	- eni	3800
- hündürlüyü	1550	
10	Yol açıqlığı, mm	620
11	Kultivatorun kütləsi	500
12	Yağlanma yerlərinin sayı: ədəd	26

Kultivatorun quruluşu

AÇM – 5 markalı 5 cərgəli kultivator əsasən (şək.1, şək.2) çərçivədən (1), dayaq təkərlərindən (2), kultivatorun pəncələrindən (3), qoldan (4), disklərdən (5), ulduz disklərindən (6), yaylı dayaqlardan (7), kultivatorun dərinliyini nizamlayan dəstəkdən (8), vərdənələrdən (9), xamıtdan (10) ibarətdir.

AÇM – 5 markalı 5 cərgəli asma kultivator MTZ – 80X markalı traktorla aqreqatlaşır. Kultivatorun çərçivəsinin iki kənar tərəflərində bərkidilən disklər (5) kultivasiya vaxtı kultivatorun hərəkət zamanı düz vəziyyətdə saxlayır.

Qazayağı tipində olan kultivatorun pəncələri torpağa sancılaraq cərgəarası alaqları vurur və torpağı yumşaldır. Pəncələrin lazımı dərinlikdə işləməsi dayaq təkərləri nizamlayıcı dəstək vasitəsi ilə nizamlanaraq təmin olunur. Pəncələr yaylı dayaqlara bərkidilib. Ulduz disklər bitkini zədələnmədən qoruyur və torpağı yumşaldır. Pəncə maneyə ilə rastlaşanda yaylı dayaqların köməyi ilə maniyəni ötür və qırılmadan qorunur. Kultivatorun pəncələrinin arxasınca vərdənələr kəltənləri əzərək yeri hamarlayır.

10

1

5

7

8

4

6

9

2

3

AÇM-5 markalı kultivatorun nizamlanması.

Kultivatorun işə hazırlanması məqsədi ilə aşağıdakı nizamlanmalar aparılmalıdır.İlkin olaraq kultivator traktora qoşulduqdan sonra nizamlanma traktorun qoşqu qolları ilə aparılır. Kultivatorun çərçivəsinin üfüqi vəziyyətində tarazlığı alt iki qoşqu qolları ilə nizamlanır. Kultivatorun pəncələrinin yer səthindən eyni hündürlükdə yerləşməsi üst orta qoşqu qolu ilə nizamlanır. Lazımı cərgəarası məsafənin nizamlanması xamutların qaykaları açılaraq kultivator cərgəsinin çərçivədə hərəkət edilməsi ilə aparılır. Cərgəarası nizamlamadan sonra qaykalar bərkidilir. Pəncələrin lazımı dərinlikdə nizamlanması, dayaq təkərlərində nizamlayıcı dəstək vasitəsi ilə aparılır. Fırlanan hissələrə işləyən vaxtı əl vurmaq olmaz işarələri var. Kultivatorun yağlanma nöqtələrinin yağlanması, işçi hissələrin dəyişdirilməsi və bərkidilməsi, texniki qulluğun aparılması rahatdır. Yağlanma yerlərin sayı 26 ədəddir.

1.İşə başlamazdan kultivatorun bolt birləşmələri yoxlanmalı, və bərkidilməlidir.

2.İşə başlamazdan kultivatorun yağlanma nöqtələri yoxlanmalı və yağlanmalıdır.

Kultivatorun nəql edilməsi.

Kultivator traktorun üç nöqtəli qoşqu sistemi ilə qoşulur. Nəql edilmə üçün və kultivatorun pəncələrini yuxarı vəziyyətdə saxlamaq üçün qol endirilir və kilitlə bağlanır. Ulduz disklərdə kilitli olur.

Nəql edilmə vaxt traktorun sürəti 15 km\saatdan çox olmamalıdır.

Kultivatorun üstündə digər K\T -tə məhsullarını və başqa yüklərin daşınması yol verilməzdir.

